

**ANSAMBLUL ETNOFOLCLORIC DRĂGAICA DIN ORAȘUL SLOBOZIA —
PROMOTOR AL FOLCLORULUI DIN STÂNGA NISTRULUI****THE ETHNOFOLKLORIC ENSEMBLE DRĂGAICA FROM THE TOWN OF SLOBOZIA
— PROMOTER OF FOLKLORE FROM THE LEFT SIDE OF THE RIVER DNIESTER****VASILE DRĂGOI,**

doctorand,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice,

șef catedră Dirijat coral și Artă vocală

al Institutului de Arte din Tiraspol, Republica Moldova

CZU 785.16(=135.2)**784.4(478)**

Articolul este dedicat activității artistice a ansamblului etnofolcloric „Drăgaica” din orașul Slobozia, situat pe malul stâng al Nistrului. Sunt prezentate file din istoria ansamblului care recent și-a marcat 30 de ani de activitate artistică (a fost înființat în 1987), date despre membrii ansamblului, este prezentat repertoriul acestuia, o parte din care a fost înregistrat de către autor. De asemenea, autorul a prezentat și analizat câteva din cele mai reprezentative melodii interpretate de ansamblul „Drăgaica”. Prin toată activitatea sa, prin repertoriul pe care-l interpretează, ansamblul este unul din cei mai importanți promotori ai folclorului românesc din stânga Nistrului.

Cuvinte-cheie: ansamblul „Drăgaica”, folclor din stânga Nistrului, repertoriu folcloric, activitate artistică, cântec propriu-zis

The article is dedicated to the artistic activities of the „Dragaica” Ethnofolkloric Ensemble, from the town of Slobozia, situated on the left bank of the River Dniester. Here are presented some facts from the history of the ensemble that has recently celebrated 30 years of its artistic activity (it was founded in 1987), data about the members of the ensemble, and analyzed its repertoire, a part of which was recorded by the author. In addition, the author presented and analyzed some of the most representative melodies performed by the ensemble „Drăgaica”. Their rich artistic activity and the performed repertoire showed that the ensemble is one of the most important promoters of Romanian folklore from the left side of the River Dniester.

Keywords: the „Dragaica” Ensemble, folklore from the left side of the River Dniester, folklore repertory, artistic activity, proper song

Introducere. Ansamblul etnofolcloric *Drăgaica* reprezintă o formație de artiști amatori din orașul Slobozia, cunoscut prin prezența sa la cele mai diverse manifestări — concerte, concursuri și festivaluri de folclor, spectacole după obiceiurile populare ș.a.m.d. Crezul artistic al ansamblului se bazează pe faptul că folclorul constituie una din valorile naționale ale fiecărui popor, iar cântecul popular, prin mesajul său, trezește în suflet cele mai frumoase și adânci trăiri. Repertoriul ansamblului este reprezentativ pentru folclorul contemporan din zona transnistreană, iar cei peste 30 de ani de activitate artistică de succes vine în confirmarea acestuia [1].

File din istoria ansamblului etnofolcloric *Drăgaica*.

Ansamblul *Drăgaica* a fost fondat în toamna anului 1987, de către un grup de mari iubitori de folclor — câțiva profesori, alături de profesorul de muzică Vasile Cojocaru de la școala nr.1 din orașul Slobozia și familia de medici Elena și Ion Mihalache. Piese de început au fost cântecele culese din satele raionului Slobozia — *Hai, Ileană-n deal la vie, Nistrule, cu apă rece, Săracul norocul meu* ș.a. Activitatea concertistică s-a îmbinat cu cea de colectare a folclorului, iar cele mai frumoase melodii au fost incluse în programele ansamblului. Pe parcursul a doar câțiva ani, ansamblul și-a format un repertoriu bogat și a realizat câteva spectacole după obiceiuri populare, a participat la mai multe festivaluri de folclor. În 1990, la unul din aceste festivaluri, în orașul Chișinău, a primit titlul de

Ansamblu Folcloric Popular. În următorii ani, este laureat al unor numeroase festivaluri de folclor din țară și de peste hotare — în România, China, Mongolia, Rusia.

Începând cu anul 1992 și până în prezent, conducerea artistică a ansamblului a fost preluată de către profesoara Svetlana Negrețcaia, un mare iubitor și cunoscător de folclor. Alături de membrii ansamblului, astăzi „veterani” ai acestui ansamblu — E. Scișciova, șefa clubului veteranilor din oraș; profesoarele Z. Șincariuc; A. Ghițman; E. Malizam; lucrătorii de cultură X. Popova; U. Lazareva; C. Oprea, V. Barcari, *Drăgaica* a reușit să se impună în viața culturală a orașului, evoluând pe scenele din oraș, la sărbătorile pascale, de Crăciun, de Hramul orașului etc. Printre membrii ansamblului se evidențiază și activitatea profesoarei Natalia Deliv, care este în componența *Drăgaiceii* chiar de la înființarea ei. Domnia sa este autoarea multor scenarii după obiceiuri populare — *De la lume adunate*, *La gura sobei*, *La curățitul fântânii*, *Dragobetele* ș.a. Dragostea sa de cântecul popular, de străvechile obiceiuri și de mândrul port popular, s-a transmis și elevilor din școala în care activează mai mult de 50 de ani și unde a înființat un cabinet etnografic în care se găsesc obiecte de artizanat vechi, reprezentative pentru zona folclorică nistreană. În ultimii 10 ani, colectivul ansamblului *Drăgaica* s-a completat cu membri tineri — X. Popova, N. Gusca, L. Cacarcean, E. Cebotari, F. Macalici, M. Panfilii, T. Fiodorova, V. Belousova, A. Sârbu, V. Galeliuc, N. Focșa — profesori, educatori sau de alte profesii, dar care sunt împătimiti de cântecul popular și se dedică acestuia cu pasiune.

Trebuie să spunem că ansamblul vocal *Drăgaica* este însoțit și de un grup de instrumentiști — Ion Macalici (acordeon), Vladimir Macalici (trompetă), Alexei Balan (percuție), Dumitru Ivanov (clarinet), Ion Lipovan (baian), Iurie Focșa. Ei au adus un mare aport în sonoritatea ansamblului, prin aranjamentele bogate și interpretarea impecabilă.

Ansamblul s-a remarcat mereu printr-un înalt nivel de interpretare vocală și instrumentală, obținut prin lucrul minuțios în cadrul repetițiilor, prin cizelarea fiecărui detaliu din spectacolele realizate. Și pe plan vocal, *Drăgaica* e un ansamblu model, în ce privește armonizarea vocilor, atenția pe care o acordă formării repertoriului.

Repertoriul ansamblului *Drăgaica*.

Repertoriul interpretat de ansamblul etnofolcloric *Drăgaica* este bogat și foarte divers. El poate fi grupat în mai multe compartimente, după genurile și după tematica pe care o conține.

Astfel, un loc aparte în repertoriu îl ocupă înscenările după un obicei popular sau spectacolele tematice cu subiecte din viața de la sat. Este semnificativ că în cadrul acestor scenarii improvizate, în care se intercalează dialogurile, cântecele, ghicitorile și cimiliturile, ba chiar și dansul, sunt aduse și numeroase informații despre vechile tradiții populare. Spre exemplu, în spectacolul intitulat *La casa părinților*, care, după scenariu, are loc „sfânta sfintelor” caselor tradiționale românești — *Casa mare*, unde se adună întreaga familie, în textul vorbit al personajelor părinților și bătrânilor găsim fragmente despre semnificațiile simbolice ale unor obiecte sau fenomene („focul este un simbol sacru”, iar la întrebarea „de ce busuiocul este un simbol sfânt, care se pune și la icoane?” răspunsul este: „ia uitați-vă mai atent, crenguțele de busuioc cresc în cruce, iar dacă e uscat, nu-și pierde culoarea, mirosul”. Aceste exemple pot fi continuate. Spectacolele ating și numeroase aspecte legate obiceiurile calendaristice sau familiale — găsim mențiuni despre obiceiurile *Găina*, *Iertăciunea* ș.a din cadrul *Nunții tradiționale*, obiceiuri la nașterea copilului, colindatul și multe altele. De asemenea, în textele acestor spectacole găsim și foarte multe informații despre meșteșugurile populare, despre diferite credințe și superstiții etc. Așadar, trebuie să menționăm, că toate aceste elemente reflectă pe de o parte, atât tendința de păstrare a tradițiilor moștenite de la bătrânii satelor nistrene, iar pe de alta, reflectă starea actuală a obiceiurilor din acest spațiu folcloric și a vieții la sat în general.

O parte semnificativă a repertoriului ansamblului o reprezintă cântecul propriu-zis, cu toată diversitatea sa tematică — de dragoste (*Foaie verde de susai*, *Smărăndiță*, *Paște calul lui Gheorghită*, *Frunză verde ca cicoarea*, *Paraschiță*, *ochi de poamă* ș.a.), de dor (*Să vii, puiule, să vii*, *Vin bădiță, vin*

deseară, Teiule cu frunza rară, Frunză verde ca mohorul ș.a.), de glumă (*O zis mama că mi-a da, Măi bădiță, Păvălaș*), de pahar (*Polobocule*), de înstrăinare (*Vino, maică, să mă vezi, Ține-mă, măicuță, bine, Săracu norocul meu*), de petrecere (*Am venit cu drag la voi, Umpleți păhărelele*), meditative (*Așa-i viața omului*), de joc (*Dragu mi-i în sat la joc, Joacă moșul și cu baba*), de recruție (*Hai, mamă, de m-ai petrece*) ș.a.m.d. Un loc aparte îl ocupă tematica nistreană — cântecele în care Nistrul apare ca „personaj” — *Nistrule cu apă rece, La Nistru, la mărgioară, De la Nistru mai la vale, Nisrte, Nistre, apă rece* și altele care sunt cunoscute pe larg în întreg spațiul folcloric românesc.

Sursele de inspirație în formarea repertoriului sunt și ele foarte diverse — de la cântece culese din satele din preajma orașului Slobozia sau auzite de la membrii ansamblului, din colecții de folclor [2] la melodii din repertoriul cântăreților de muzică folclorică cunoscuți din Republica Moldova sau din spațiul românesc, fapt ce arată continuitatea și înnoirea repertoriului contemporan. Foarte îndrăgite de ansamblu și de public sunt cântecele *Lelișo Marie* din repertoriul Mariei Lătărețu, *La porțiță la Gheorghică* din repertoriul surorilor Osoianu, *M-a trimis mama la vie* din repertoriul Veronicăi Mihai, *Mândra mea s-a măritat* din repertoriul lui Mihai Ciobanu, *Mândruliță de la munte* din repertoriul Angelei Moldovan, *Douăzeci de primăveri* din repertoriul lui Mioara Velicu, *De ce mamă, de ce tată* din repertoriul Irinei Loghin și multe altele. Este impresionant că de-al lungul anilor, ansamblul a interpretat peste 300 de melodii.

În repertoriul ansamblului există și variante ale unor melodii folclorice din repertoriul unor cântăreți renumiți — spre exemplu, *Cântă cucul, bată-l vina* (*De răsună-n Bucovina*) din repertoriul lui Grigore Leșe care, în repertoriul ansamblului *Drăgaica* sună ca *Cântă cucul, bată-l vina/De răsună-n Slobozia*. În continuare, textul rămâne neschimbat, însă „localizarea” conținutului în Slobozia oferă un sens aparte acestui cântec.

Este interesantă și o variantă locală a unui alt cântec — *Mi-o zis mama că mi-a da* — cunoscut în spațiul românesc din repertoriul Mariei Tănase. Este o melodie de glumă, iar textul variantei de pe Nistru nu doar că păstrează versiunea mării cântărețe (care „vine” din partea unei fete de măritat), ci și o „continuă” prin câteva strofe, cântate de un flăcău „bun” de însurat: *O zis tata că mi-a da/Zestre când m-oi însura, // Douăzeci de poloboace/Fără fund și fără doage; O zis tata că mi-a da/Când m-oi însura: // Covățica de la pâine/Și lanțugul de la câine*. Totodată, structura strofei este modificată față de versiunea cunoscută, în care apare ca refren exclamația *Văleleu!*, care aici lipsește. În schimb, în melodia din repertoriul *Drăgaiceii*, apare în calitate de refren, după fiecare rând, versul *O zis mama că mi-a da // O zis tata că mi-a da*. Melodia este însă alta decât versiunea Maria Tănase — cel mai probabil, o versiune locală.

O zis mama

Inf. Negrețcaia Svetlana
n. 1954 s.Slobozia r. Slobozia
C.A. 05

Allegro

O zis ma - ma că ne-a da ze - stre cînd m-oi mă - ri - ta, ___

O zis ma - ma că ne-a da cînd m-oi mă - ri - ta, ___

Do - uă - zeci de per - ne moi O zis că ne-a da, ___

Toa - te plî - ne cu gu - noi, Cînd m-oi mă - ri - ta, ___ ta, ___

Concluzii. La cei 30 de ani de activitate artistică, ansamblul *Drăgaica* din Slobozia se poate mândri cu cele mai frumoase realizări, fiind nelipsit de la concerte, festivaluri și de la cele mai diverse manifestări artistice din orașul natal, din republică și de peste hotarele ei. Având un repertoriu divers, bogat, cules și bine cunoscut în satele din Valea Nistrului, areal folcloric pe care îl reprezintă, a contribuit foarte mult la promovarea cântecului folcloric, a obiceiurilor de pe Nistru, aducând nu doar bucuria întâlnirii cu valorile folclorului românesc din această zonă, ci și cu satul tradițional, cu tezaurul nesecat al neamului nostru.

Referințe bibliografice

1. DRAGOI, V. *De la Nistru mai la vale. Culegere de melodii din repertoriul ansamblului etnofolcloric „Drăgaica” din orașul Slobozia la aniversarea a 30 de ani de activitate artistică.* Tiraspol: F.e., 2018.
2. *Folclor românesc de la est de Nistru, de Bug, din nordul Caucazului.* Vol. II. Alc., îngr. textelor, coment., bibl., imagini: N. Băieșu ș.a. Chișinău: Tipogr. Centrală, 2009.
3. *Creația populară. Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria și Bucovina.* Chișinău: Știința, 1991.